

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับการรับรู้
ความสามารถด้านการสอน และจรรยาบรรณความเป็นครู
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

A Study on Relationship between Participation in the Professional Learning
Community and Perception of Teaching Efficacy and the Teacher's Code of
Ethics of Pre-Service Teachers

วราพร เอราวรรณ¹

Waraporn Erawan¹

(Received: May 17, 2019; Revised: June 28, 2019; Accepted: July 3, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้วิธีการเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนและจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 700 คน ที่กำลังฝึกสอนในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบวัดการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และแบบวัดจรรยาบรรณความเป็นครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสหสัมพันธ์สัมพัทธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอน และจรรยาบรรณความเป็นครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

คำสำคัญ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอน จรรยาบรรณความเป็นครู และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

This research employed the survey method. It aimed to determine the relationship between participation in the professional learning community, perception of teaching efficacy and the teacher's code of ethics according to the perceptions of pre-service teachers. Data were

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Assistant professor, Department of Educational Research and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

ทุนอุดหนุนงานวิจัยเงินรายได้คณะศึกษาศาสตร์ ปีงบประมาณ 2561

Corresponding Author E-mail: waraporn.erawan@gmail.com

collected from 700 pre-service teachers during their practicum in schools. The Professional Learning Community scale, the Teaching Efficacy scale and the Teacher Ethics scale were used in collecting data. Descriptive statistics and Pearson moment-product correlation were employed to analyze the data. The research results indicated that high positive relationships existed between the professional learning community, the teaching efficacy and the teacher's code of ethics.

Keywords: professional learning community, teaching efficacy, teacher's code of ethics, Pre-service teachers

บทนำ

วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาและมีลักษณะเฉพาะด้าน ในการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ต้องผ่านการศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษามาอย่างดี และมีการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติ มาตรฐาน และ คุณภาพในการประกอบวิชาชีพ มีเอกลักษณ์และเสรีภาพทางวิชาชีพที่จะแสดงความคิดเห็นอันเป็น คุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ “ครู” นับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เป็นด่านหน้าในการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติให้มี ศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขันใน เวทีนานาชาติ โดยเฉพาะการก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกใน ศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สกศ, 2558)

ดังนั้น ครูมืออาชีพจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่จำเป็นอาทิเช่น สมรรถนะด้านความรู้ในเนื้อหา ได้แก่ ครอบรู้ศาสตร์ความเป็นครูและเนื้อหาที่วิชาที่สอน ครอบรู้ด้านผู้เรียนและครอบรู้บริบทด้านการศึกษา อีกทั้งยังต้องมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม การสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน การกำกับดูแลการเรียนรู้ และความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีจิตวิญญาณความเป็นครู การเป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีวินัย ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกาของสังคม มีความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีมารยาท และเป็นมิตรกับลูกศิษย์ ตามบทบาทและสถานการณ์ ทางวาจา สุภาพ จริงใจและสร้างสรรค์ ที่ก่อให้เกิดกำลังใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และทางใจ มีความเมตตา กรุณา กตัญญูกตเวที ซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นกัลยาณมิตร อดทน มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม ตลอดจนดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมกับฐานะ และมีความรักศรัทธา ยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยสามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ และเคารพความแตกต่างระหว่าง เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม (ชัยวุฒิ บรรณวัฒน์, 2552)

คุณลักษณะดังที่กล่าวมา อาจถือได้ว่าเป็นการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง (teaching efficacy) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของครูที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ สำเร็จ เป็นความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสอนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีแนวโน้มที่ จะมีเจตคติทางบวก (Larrivee & Cook, 1979; Soodak & Podell, 1994 อ้างถึงใน Martinez, 2003)

และครูที่มีการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเองสูง จะเชื่อมั่นว่าเขาสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่นักเรียน และมีการฝึกฝนตนเองได้ดีกว่าครูที่มีการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเองต่ำ (Soodak et al, 1998 อ้างถึงใน Martinez, 2003) ซึ่งองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเองนั้น สามารถจำแนกได้หลายลักษณะ เช่น Gibson และ Dembo (1984) แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ด้านการรับรู้ความสามารถด้านการสอนส่วนบุคคล (Personal Teaching Efficacy: PTE) และด้านการรับรู้ความสามารถด้านการสอนทั่วไป (General Teaching Efficacy: GTE) (Gibson และ Dembo 1984 อ้างถึงใน Gavora, P. 2010) Tschannen-Moran and Woolfolk Hoy (2001) แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงนักเรียน กลยุทธ์การสอน และการจัดการชั้นเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้องค์ประกอบของ Tschannen-Moran and Woolfolk Hoy (2001) อย่างไรก็ตามปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของครู ได้แก่ การได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการฟัง ดู หรือ อ่าน ซึ่งเมื่อบุคคลได้รับรู้ประสบการณ์ของผู้อื่นแล้วก็จะนำมาเปรียบเทียบกับตนเองได้ (Bandura, 1986, 1997 อ้างถึงใน Maria Poulou, 2003) นอกจากนี้ ประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรและประสบการณ์การฝึกสอนในสถานศึกษาส่งผลทางตรงกับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของนักศึกษาครูกอีกด้วย (Erawan, 2016)

ปัจจุบันมีการนำกระบวนการ PLC ย่อมาจาก Professional Learning Community เข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาครู ซึ่ง PLC มีความหมายเช่นเดียวกับ Community of Practice (CoP) หรือชุมชนการปฏิบัติหน้าที่ของครูนั่นเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานที่ครูนั่นเอง โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันคือพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กระบวนการ PLC ทำให้ครูได้ทบทวนการปฏิบัติงานของตนเอง ทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ความเป็นครู หรือทบทวนสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของตนเองว่าเป็นอย่างไร (วิจารณ์ พานิช, 2555) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนอีกประการหนึ่งที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นโรงเรียนสุขภาวะอย่างยั่งยืน เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพิ่มคุณภาพของครู (Dufour and Mattos, 2013 อ้างถึงใน Battersby, S. 2015) และการนำเอากระบวนการ PLC มาดำเนินการในโรงเรียนเพื่อให้ครูสอนได้ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของครูและเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Battersby, S., 2015) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งองค์ประกอบของ PLC เป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (shared values and norms) 2. การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ของผู้เรียน (collective focus on student learning) 3. การร่วมมือร่วมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ (collaboration) 4. การเปิดรับการชี้แนะการเยี่ยมชั้นเรียน (expert advice and study visit) และ 5. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (reflection dialogue)

จากเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่กำลังฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ

ในการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาครูที่จะออกไปฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นครูที่ดีในอนาคต สามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง มีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถ ด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งหมด 11 แห่ง ซึ่งจำนวนตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดจากการ คำนวณด้วยโปรแกรม G*Power โดยการเลือกกลุ่มการทดสอบ (test family) แบบ F test สถิติการทดสอบ (statistical test) แบบ linear multiple regression: Fix model, R^2 deviation from zero ประมาณค่า ขนาดอิทธิพลในระดับปานกลาง ($f^2 = 0.15$) ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อนประเภทที่หนึ่ง เท่ากับ .01 ($\alpha = .01$) ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.99 ($1 - \beta = 0.99$) และจำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 2 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 188 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากร ผู้วิจัยได้กำหนด ตัวอย่างเพิ่มเป็น 700 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัย เพศของนักศึกษา และภูมิภาค

มหาวิทยาลัย	ภาคเหนือ		ภาคใต้		ภาคกลาง/ ตะวันออก		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัย										
1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	21	3.0	-	-	-	-	-	-	21	3.0
2. มหาวิทยาลัยพะเยา	118	16.9	-	-	-	-	-	-	118	16.9
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	69	9.9	-	-	-	-	-	-	69	9.9
4. มหาวิทยาลัยทักษิณ	-	-	65	9.3	-	-	-	-	65	9.3
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี	-	-	42	6.0	-	-	-	-	42	6.0

มหาวิทยาลัย	ภาคเหนือ		ภาคใต้		ภาคกลาง/ ตะวันออก		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	-	-	-	-	20	2.9	-	-	20	2.9
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	-	-	-	-	140	20.0	-	-	140	20.0
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	-	-	-	-	101	14.4	-	-	101	14.4
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	-	-	-	-	-	-	65	9.3	65	9.3
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	-	-	-	-	-	-	41	5.9	41	5.9
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	-	-	-	-	-	-	18	2.6	18	2.6
รวม	208	29.7	107	15.3	261	37.3	124	17.7	700	100.0
เพศ										
ชาย	43	6.1	26	3.7	63	9.0	22	3.1	154	22.0
หญิง	165	23.6	81	11.6	198	28.3	102	14.6	546	78.0
รวม	208	29.7	107	15.3	261	37.3	124	17.7	700	100.0

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบวัดการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) แบบวัดการรับรู้ความสามารถด้านการสอน และ 3) แบบวัดจรรยาบรรณความเป็นครู ซึ่งทั้ง 3 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ (0 ถึง 5) และมีขั้นตอนการสร้างที่เหมือนกัน กล่าวคือ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอน และจรรยาบรรณความเป็นครู จากนั้น กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และจำนวนข้อคำถามที่ต้องการวัด จากนั้นสร้างข้อคำถามตามที่ระบุไว้และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่าสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษาหรือนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี เมื่อนำมาหาค่า IOC พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า IOC มากกว่า 0.5) คือมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

จากนั้น นำแบบวัดทั้ง 3 ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 560 คน และหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยการวิเคราะห์ Item Total Correlation ซึ่งแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ มีค่า r อยู่ระหว่าง .779 – 0.918 ซึ่งใช้ได้ทุกข้อ โดยแบบวัดการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำนวน 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.779-0.889 แบบวัดการรับรู้ความสามารถด้านการสอน จำนวน 12 ข้อ มีค่า

อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.847-0.879 และแบบวัดจรรยาบรรณความเป็นครู จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.858-0.918 จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ซึ่งพบว่า แบบวัดการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบวัดการรับรู้ความสามารถด้านการสอน และแบบวัดจรรยาบรรณความเป็นครู โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ เท่ากับ .981 .976 และ .975 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์ไปยังมหาวิทยาลัยทั้ง 22 แห่ง (ทดลองใช้ 3 แห่ง และเก็บรวบรวมข้อมูลจริง 19 แห่ง)
3. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยประสานกับอาจารย์ที่รับผิดชอบฝ่ายพัฒนานิสิต/ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู/ฝ่ายบริหาร ของแต่ละมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ช่วยประสานกับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อสอบ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธี Item Total Correlation และค่าความเชื่อมั่น ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่าง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูจำนวน 700 คน พบว่าการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.352$ $SD = .773$) โดยรายด้านก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งด้านการสะท้อนผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 3.436$ $SD = .815$) รองลงมาคือ การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ร่วมกัน ($M = 3.406$ $SD = .798$) ด้านการร่วมมือรวมพลังกัน ($M = 3.329$ $SD = .835$) ด้านการเปิดรับการชี้แนะและการเยี่ยมห้องเรียน ($M = 3.317$ $SD = .874$) และด้านการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ($M = 3.296$ $SD = .819$) ตามลำดับ

สำหรับการรับรู้ความด้านการสอนของตนเองนั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.525$ $SD = .665$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยกลยุทธ์ในการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 3.535$ $SD = .680$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการชั้นเรียน ($M = 3.351$ $SD = .680$) และด้านการเข้าถึงนักเรียน ($M = 3.510$ $SD = .689$) ตามลำดับ และในด้านจรรยาบรรณความเป็นครูก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($M = 3.687$ $SD = .617$) รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครู

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.352	.773	ปานกลาง
การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน	3.296	.819	ปานกลาง
การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ร่วมกัน	3.406	.798	ปานกลาง
การร่วมมือรวมพลังกัน	3.329	.835	ปานกลาง
การเปิดรับการชี้แนะและการเยี่ยมห้องเรียน	3.317	.874	ปานกลาง
การสะท้อนผลการเรียนรู้	3.436	.815	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง	3.525	.665	มาก
กลยุทธ์ในการสอน	3.535	.680	มาก
การจัดการชั้นเรียน	3.531	.711	มาก
การเข้าถึงนักเรียน	3.510	.689	มาก
จรรยาบรรณความเป็นครู	3.687	.617	มาก

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรจรรยาบรรณความเป็นครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเองสูงที่สุด ($r = .754$) รองลงมาคือ การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง ($r = .683$) และการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับจรรยาบรรณความเป็นครู ($r = .558$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง และจรรยาบรรณความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($n=700$)

	จรรยาบรรณ ความเป็นครู	การเข้าร่วมชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ	การรับรู้ความ สามารถ ด้านการสอน
จรรยาบรรณความเป็นครู	1		
การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	.558**	1	
การรับรู้ความสามารถด้านการสอน	.754**	.683**	1

อภิปรายผล

1. จรรยาบรรณความเป็นครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง ($r = .754$) ทั้งนี้อาจเนื่องจากจรรยาบรรณความเป็นครูเปรียบเสมือนแนวทางที่เอื้อให้ครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับผู้เรียน และยังช่วยให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากครูผู้สอนมีความเป็นครูสูงก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพครู (Karma Sherpa. 2018) ดังนั้นจะเห็นว่าความเป็นครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของครู อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มีการศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้

2. การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเอง ($r = .683$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้โรงเรียนได้ใช้กระบวนการ PLC ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กำกับติดตามประเมินผลร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหาร ครูและนิสิตฝึกประสบการณ์ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน ในทุกสัปดาห์ จึงส่งผลดีต่อตัวครูและผู้เรียน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนอีกประการหนึ่งที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะอย่างยั่งยืน เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพิ่มคุณภาพของครู (Dufour and Mattos 2013 อ้างถึงใน Battersby, S. 2015) และการนำเอากระบวนการ PLC มาดำเนินการในโรงเรียนเพื่อให้ครูสอนได้ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของครูและเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Battersby, S. 2015) สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาควรร่วมมือกันเพื่อกำหนดนโยบายให้ใช้ Professional Learning Community เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ (learning outcome) ในทุกโรงเรียน สร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบ “บังคับและยืดหยุ่น” (loose and tight) ส่งเสริมพลังเกื้อหนุนพลังศักยภาพ (empower) แก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ริเริ่ม การพัฒนา Professional Learning Community จัดโครงสร้าง และระบบเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จากระบบตัวใครตัวมันมาเป็นระบบทีม หรือวัฒนธรรมรวมหมู่ (collective culture) หาทางช่วยเหลือให้นักเรียนที่เรียนล้าหลังเป็นทีม สร้างกระบวนการวัดและกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้า (progress indicators) เอาใจใส่ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และให้ครูร่วมตัดสินใจกันเป็นทีม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hord (1997) ที่ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งพบว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกลดเดี๋ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง จนเกิดความรู้สึกร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือ เป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น มีการค้นพบความรู้และความเชื่อ

ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ (Hord, 1997 อ้างถึงใน วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557) ดังนั้น กระบวนการ PLC จึงทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้พัฒนาความสามารถด้านการสอนของตนเองให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของตนเองดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถด้านการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกลยุทธ์การสอน การจัดการชั้นเรียน และการเข้าถึงนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวณี ชัยเชารัตน์ (2560) ที่ใช้กระบวนการทดลองใช้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนการสอนผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรายวิชาการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 1 (ED18401) แก่นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ซึ่งพบว่า หลังการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามกระบวนการ นักศึกษาครูมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนในระดับดีซึ่งสูงกว่าก่อนเข้าร่วมเป็นสมาชิก

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพของ เรวณี ชัยเชารัตน์ และคณะ (2561) ที่ศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าร่วมกระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาปฏิบัติการวิชาชีพครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตภาคสนาม และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกรณีศึกษา 11 คน ครูพี่เลี้ยง 13 คน อาจารย์นิเทศก์ 5 คน เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกระบวนการ พบว่า เมื่อเข้าร่วมกระบวนการกรณีศึกษาทุกคนสามารถแก้ไขปัญหาในการออกแบบการเรียนการสอนได้ทุกปัญหาทำให้กรณีศึกษามีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้ (1) สามารถกำหนดโครงสร้างและการจัดลำดับเนื้อหาสาระได้เหมาะสม (2) สามารถเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ (3) สามารถเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนหลากหลายมากขึ้น ใช้วิธีสอนอื่นนอกเหนือจากการบรรยาย (4) สามารถจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน (5) สามารถออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และ (6) สามารถกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรปลูกฝังให้ผู้ฝึกนักศึกษาครูมีความเป็นครูหรือมีจรรยาบรรณวิชาชีพให้มากขึ้น เพราะเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อผู้เรียน

1.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกระบวนการ PLC เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดกระบวนการ PLC

1.3 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการผลิตครู ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเกิดความคุ้นชินกับกระบวนการดังกล่าว และพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ดีมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรเหล่านี้ โดยนำตัวแปรการรับรู้ความสามารถด้านการสอนเป็นตัวแปรตาม เพื่อดูว่าตัวแปรใดมีอิทธิพลต่อตัวแปรดังกล่าว

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรการรับรู้ความสามารถด้านการสอน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวุฒิ บรรณวัฒน์. (2552). *ครู" มีอาชีพ...อาชีพ "ครู" คนละเรื่องเดียวกัน*” <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=8152&Key=hotnews>
- เรวณี ชัยเขารัตน์. (2560). สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 45(4), 142-163.
- _____. (2560). สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(4), 318-338.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 25(1); มกราคม-เมษายน.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส). (2546). *นักสร้างเสริมสุขภาพต้องทำงานนอกกรอบของวงการสาธารณสุขแบบเดิม. (สืบค้น 8 เมษายน 2559) จาก <http://www.thaihealth.or.th>*
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *รายงานฉบับสมบูรณ์ การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สกศ. (2558). *รายงานผลการศึกษา: สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย* <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1442-file.pdf>
- Erawan, P. (2016). A Comparison of Teaching Efficacy, Commitment to Teaching Profession and Satisfaction with Program Effectiveness of Teacher Students Under the 5 Year-Program Curriculum and Those Under the 4+1 Year-Program Curriculum. *European Journal of Social Sciences*. 14(2).

- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W. H. Freeman.
- Battersby, S. (2015). The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning. *Arts education policy review*, 116: 22–29.
- DuFour, R. (2004). What is a “professional learning community” ? *Educational Leadership*. 61(8): 6–11.
- Gavora, P. (2010). Slovak Pre-Service Teacher Self-Efficacy: Theoretical and Research Considerations. *The New Educational Review*, 21(2), 17-30.
- Hord, S. M. (1997). Professional learning communities: What are they and why are they important? *Southwest Educational Development Laboratory*, 6(2), 1–8.
- _____. (2009). Professional learning communities: Educators work together toward a shared purpose improved student learning. *National staff development council*. winter 2009 , 30(1), 40-43.
- Kalkan, F. (2015). Relationship between Professional Learning Community, Bureaucratic Structure and Organizational Trust in Primary Education Schools. *Educational Sciences: Theory & Practice*. October, 16(5), 1619–1637.
- Kitsantas, A. (2012). Teacher efficacy scale for classroom diversity (tescd): a validation study. *Profesorado*, 16(1).
- Karma S. (2018). Importance of Professional Ethics for teachers. *International Education & Research Journal [IERJ]*, 4(3), 16-18.
- Maria Poulou, (2003). *Influential Factors on Teaching Efficacy: Prospective Teachers' Beliefs*. Paper presented at the British Educational Research Association Annual Conference, Heriot-Watt University, Edinburgh, 11-13 September 2003.
- Sjoer, E and Meirink, J. (2016). Understanding the complexity of teacher interaction in a teacher professional learning community. *European Journal of Teacher Education*, 39(1), 110–125.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. and Hoy, W. K. (1998). Teacher Efficacy: Its Meaning and Measure. *Review of Educational Research*, 68, 202-248.